H1 353 ELI ELI (Halicha leKesaria; Szenes, Hanna [1. Moos. 22:17] & Zehavi, David) Jumalani, Jumalani

(päivitelty 28.4.2023)

H1 HEPREA LAULUT https://gen.fi/h1.html
H1 LAULUT 351–375 https://gen.fi/h1-351_375.html
H1 353 Eli Eli (Halicha leKesaria; Szenes [1. Moos. 22:17] & Zehavi) Jumalani
https://gen.fi/h1-353.html

SISÄLLYSLUETTELO (luonnos)

0. Dokumentteja
1. Eli, Eli (Halicha leKesaria)
2. Jae Tanachista (1. Moos. 22:17)
3. Sanastoa

0. DOKUMENTTEJA

H4H Artikkeli
https://gen.fi/h4h-artikkeli.html
H4H Ha-kysymyspartikkeli
https://gen.fi/h4h-ha-kysymyspartikkeli.html
H4H Ve-konjunktio
https://gen.fi/h4h-ve-konjunktio.html
H6R Psalmit (Ps.) Vanhurskaan tuska ja ylistys. Johdanto Psalmien kirjaan
https://gen.fi/h6r-27-ps.html

1. ELI, ELI (HALICHA LEKESARIA)

הֲלִיכָה לְקֵיסַרְיָה הליכה לקיסריה

Szenes, Hanna [1. Moos. 22:17] 1942

אֵלִי, אֵלִי,
שֶׁלֹּא יִגָּמֵר לְעוֹלָם
הַחוֹל וְהַיָּם,
רִשְׁרוּשׁ שֶׁל הַמַּיִם,
בְּרַק־הַשָּׁמַיִם,

תְּפִלַּת־הָאָדָם.

אלי, אלי,
שלא ייגמר לעולם
החול והים,
רשרוש של המים,
ברק השמים,
תפילת האדם.

Eli, Eli,
shelo jigamer leolam
hachol vehajam,
rishrush shel hamaim,
b^{e}rak hashamaim,
tfilat ha'adam.

Jumalani, Jumalani,
että ei päättyisi koskaan/ikinä
hiekka ja meri,
veden kohina/pärske,
taivaan välke,
ihmisen rukous.

2. JAE TANACHISTA (1. Moos. 22:17)

(1Moos22_17-H)

כִּי בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ וְהַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲךָ
כְּכוֹכְבֵי־הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל
אֲשֶׁר עַל שְׂפַת־הַיָּם
וְיִרַשׁ זַרְעֲךָ אֵת שַׁעַר־אֹיְבָיו׃

3. SANASTOA

הֲלִיכָה

fem. [k^{e}tiilaa-nom.: verbaalisubst. pa.] käveleminen, kävely

√הלך kulkea, vaeltaa, kävellä

הֲלָכָה

fem. juutalaisen elämäntavan säädökset:
Toora eli 5 Mooseksen kirjaa, Talmud, rabbien opetukset

לְקֵיסָרְיָה

le-prep. + paik. fem. Kesarea, nyk. Caesaria Maritima

אֵלִי

mask. Jumala, jumala, tx: yks. + suff. yks. 1. c.

אֵלִי

puhuttelun. mask. < Elijahu, Elieser jne.

√אלה ala (7/~33000) nostaa käsi/kädet, osoittaa kädellä,
v. (7x) vannoa, kirota, valittaa

אֵל

Jumala, jumala
- 1. kädellä (ylös) osoitettava: Katso, Jumalan Karitsa!
- 2. vala eli äärimmäinen totuus
- 3. kirous: Jeesus kirottiin käärmeeksi ristillä
- 4. valitus: valitetaan kuin ainoaa poikaa

sisarj. √איל olla korkea, vahva

אַיִל

mask. pässi

אַיִל

mask. peura

אֵילָת

paik. fem. Eilat, "korkeiden puiden metsikkö:
palmusto, tammisto"

sisarj. √יאל olla ensimmäinen

שֶׁלֹּא

she-konj. + neg.

אֲשֶׁר < שֶׁ

- 1. rel.pron. joka, mikä, jotka, mitkä
- 2. konj. että

√אשר

kiinnittää katse yhteen paikkaan:
kulkea suoraan; olla onnellinen; olla tasainen

לֹא לא

neg.

√לאה luopua yrittämisestä, väsyä

לֵאָה

henk. fem.
- 1. emolehmä, vrt. Rachel, "uuhi eli emolammas"
- 2. "väsynyt; yrittämisestä luopunut"

יִגָּמֵר

√גמר

pa. trans. lopettaa, intr. loppua, nif. päättyä
tx: nif. fut. yks. 3. mask.

sisarj. √גמל saattaa loppuun, tehdä valmiiksi, viedä perille,
maksaa velka pois:
v. (37x) vieroittaa lapsi ("rintaruokinta on tullut loppuun") jne.

גָּמָל

mask. kameli, "perille asti viejä"

לְעוֹלָם

tx: le-prep. + yks.

עוֹלָם

mask.

- 1. BH ikuisuus, "ihmiseltä vielä salattu" עוֹלָמִים
- 2. PBH maailma עוֹלָמוֹת

√עלם kätkeä, salata, peittää (sellainen, mikä on jo valmiina)

עַלְמָה

fem. (Jes. 7:14 ym.) neitsyt, "mieheltä kätketty"

הַחוֹל

הַ \ הָ \ הָֽ

H4H Artikkeli
https://gen.fi/h4h-artikkeli.html

√הנן

hanan (0/) kiinnittää huomio (juuri)

הַ art. *הַן

הֲ ha-kysymyspart.

הֵן interj. kas, katso! = הִנֵּה

חוֹל

mask. (23x) hiekka, "pienen pieni pyörivä kivi"

√חול

pyöriä, kiertää, kiertyä, tanssia

מָחוֹל

mask. [mem-nom.] piiritanssi

sisarj. √חלל lävistää, "kierretään teräesineellä reikä auki";

alentaa ja häpäistä Jumala; maallistaa eli profanoida

≠ √הלל ylistää, korottaa Jumalaa

חַלּוֹן

mask. ikkuna, "seinän lävistäjä"

יוֹם־חֹל

mask. arkipäivä, "maallinen päivä"

יוֹם טוֹב

• 1. mask. pyhäpäivä
• 2. interj. Hyvää päivänjatkoa!

וְהַיָּם

וְ וָ וַ וֵ וֶ וִ וְ וֹ וּ

H4H Ve-konjunktio
https://gen.fi/h4h-ve-konjunktio.html

√וו

vuv (www, 666) (0/~50000) liittää/kiinnittää yhteen (juuri)

וָו

mask. (13x) koukku, kiinnityshaka, naula

יָם *יַם

mask. meri יַמִּים

√ימם

jamam (0/) hohtaa virtaavaa kirkkautta (juuri)

מַיִם

mask. du. vesi, "kaksoisvesi"

שָׁמַיִם

mask. du. "kaksoistaivas; jossa/josta kaksoisvesi"

אֲשֶׁר < שְׁ \ שֶׁ \ שִׁ

sisarj. √ימה nousta hohtavan kirkkaana

יוֹם

mask. päivä יָמִים

רִשְׁרוּשׁ

mask. [verbaalisubst. pilpel רִשְׁרֵשׁ] NH rapina, kahina, pärske, rustle

רִשְׁרֵשׁ

pilpel intr. NH (ChNB) (onomatop.) rapista, kahista, to rustle

מְרַשְׁרְשִׁים

mask. mon. (pilpel partis.) "kahisevat", so. seteliraha

Bialik, Chaim Nachman [1873–1934], Israelin kansallisrunoilija
https://en.wikipedia.org/wiki/Hayim_Nahman_Bialik

שֶׁל

omistuspart. "jollekulle (kuuluva)"
= ruots. av, engl. of, saks. von, ransk. de

אֲשֶׁר + לְ < שֶׁל

√אלה

ala j. nostaa käsi/kädet, osoittaa kädellä,
v. (7x) vannoa, kirota, valittaa

הַמַּיִם

art. + du. vesi

בְּרַק־
בָּרָק

mask. salama, tx: yks. st. constr. välke

√ברק

barak j. jakaa kahteen osaan: salama jakaa taivaan kahtia;
salama "polveilee"

sisarj. √ברך

barach j. olla polvillaan, siunattavana

בֶּרֶךְ

fem. polvi, "jakaa jalan kahteen osaan"

identtinen j. √בכר

esikoinen: yksi sukupolvi jakautuu kahdeksi

הַשָּׁמַיִם

art. + sha + maim

יִם־ du. "kaksoisvesi"

- 1. yliset ja aliset vedet luomiskertomuksessa
- 2. taivaallinen/hengellinen/sakramentaalinen ja maallinen vesi

מ vesi, "aaltoileva veden pinta"

√ימם

virrata hohtavaa kirkkautta

יָם

יַם* meri

- BH:ssa nasaalisten (mem/nun) mediae geminatae -juurista johtuvat yksitavuiset sanat ovat yleensä poikkeuksellisesti pitkävokaalisia

תְּפִלַּת־

תְּפִלָּה תפילה

fem. [tav-nom.] rukous, tx: yks. st. constr.

√פלל toimia välittäjänä, puhua jonkun puolesta

H6R Psalmit (Ps.) Vanhurskaan tuska ja ylistys. Johdanto Psalmeihin (1.2–3)
https://gen.fi/h6r-27-ps.html

הָאָדָם

הַ \ הָ \ הֶ

H4H Artikkeli
https://gen.fi/h4h-artikkeli.html

vrt.

הֲ \ הַ \ הֶ

H4H Ha-kysymyspartikkeli
https://gen.fi/h4h-ha-kysymyspartikkeli.html

אָדָם

- 1. henk. mask. Aadam
- 2. mask. ihminen

√אדם

olla verinen, verenvärinen

בְּנֵי־אָדָם

mon. ihmiset = אֲנָשִׁים

בֶּן־אָדָם

ihmisen poika, Ihmisen Poika

בַּר־אֱנָשׁ

aram. Ihmisen Poika

דָּם

mask. veri

אָדֹם אדום

adj. punainen, "verenvärinen"

אֲדָמָה

fem. maa, maaperä, "kuivuneen veren värinen"

אֱדוֹם

paik. fem. Edom, "punainen, punaruskea"